

Principi d'incertesa

DISTORSIONS

núm.20

Martí Sales

PRINCIPI D'INCERTESA



Ed. Males Herbes
2015

Abans anàvem a la piscina
(Sobre el principi d'incertesa de Heisenberg)

El poble estava aplacat. El tou allargassat de núvols que feia de volta esmorteïa els ànims. No hi havia ningú al carrer, si passava algú era corrents i amb ganes d'arrecerar-se, perquè tothom sabia que plouria i que cauria un bon xàfec. Mentre no plogués, la pressió aniria en augment i els ossos del cap anirien fent pressió més i més i potser alguns arribarien al paroxisme: és cosa sabuda, núvols, lluna i vent fan parar boja la gent. A la taula, a part de nosaltres tres, hi havia el mexicà que havia trobat a la barra, un xaval jove, lletjot, grenyut i amb ulleres que no parava de riure i xerrar i fer-se el simpàtic. La seva càmera i el meu tríode ens havien fet reconeixè'ns com a companys de professió. Estàvem esperant una taula per sopar i bevíem unes canyes; ell sucava pa a uns *callos*. Era un estiu de merda, jo tenia problemes per tots cantons i no sabia què fer amb

la meua vida. Un mes abans havia quedat amb en Roger i li havia explicat el que em passava, i com que sabia que no tenia ni un duro, ell m'havia ofert aquesta feina; només l'havia d'ajudar durant uns dies a gravar una peça a mig camí entre el documental i el videoart durant les festes majors de Castellbisbal. Sonava divertit, necessitava els diners i, per tant, vaig dir que encantat. Ens havíem passat tres tardes entrevistant la gent del poble: des d'adolescents marroquins a iaïos andalusos, mares de família i colles de joves de la terra, futurs escriptors, artistes locals i jubilades amants de l'impressionisme. La pregunta era: què és l'art contemporani? Les respostes no podien ser menys variades: quatre gargots, Ricky Martin, m'encanta, Miró, una necessitat, jo no n'aplego res, Dalí era un paio collonut, *el arte es libertad*, al Prado hi vaig anar obligat, abans anàvem a la piscina. El quart dia ja ens reconeixia i saludava tothom. Una taula va quedar lliure i ens hi vam asseure tots quatre. A fora bufava el vent molt fort. Vam començar a demanar tapes i cerveses i el mexicà ens va explicar la seva vida, per què havia acabat a Castellbisbal, que els mems eren l'ànima de l'ADN, quins escriptors mexicans li agradaven —això l'hi vaig preguntar jo—, etc. Cada cop que el cambrer deixava un plat da-

munt la taula ens hi llançàvem com voltors i l'engolíem en poc més de tres minuts. El mexicà seguia parlant. Nosaltres endrapàvem i entre mos i mos cada cop rèiem més. D'ell o del que fos. Encabat, el mexicà va demanar el compte i nosaltres quatre tequiles per celebrar la trobada i la impossibilitat de sortir a fer la feina: per fi plovia a bots i a barrals. «No hi ha tequila», va dir el cambrer, mentre el mexicà insistia a pagar tot el que ens havíem fotut i nosaltres dèiem que ni pensar-hi. Doncs que sigui rom. Vam acordar que ell pagava el menjar i nosaltres les begudes. Després d'una ronda ve l'altra, i ja no sabíem de què parlàvem. Va passar una nena petita, de tres o quatre anys, i va provar d'estirar la corretja de la càmera del mexicà, que llavors ni recordàvem que es deia Óscar —crec—. El pare de la nena ens va dir que tant de bo que la nena fos fotògrafa perquè així li duria a casa tot de fotos de dones mamelludes en pilotes. Jo li vaig dir, fent broma, «home, si es passa el dia fent fotos a dones potser li acabaran agradant les dones, i això, a vostè, no sé si li agradarà». Ell va dir «sí, sí, seria de puta mare que la meva filla fos bollera i fotògrafa, així tindrè material de primera per ja saps què». I vinga riure. Des de la barra feia estona que un paio ens mirava amb una cara divertida

i reia quan nosaltres rèiem. Li vaig aguantar la mirada i ell va gosar dir «sí que us ho passeu bé», a aquelles alçades tot jugava i com més serem més riurem, «vine, seu amb nosaltres». Em feia molta gràcia, el paio, tenia una cara ben estranya, i parlava entretalladament, com un orat. El mexicà havia perdut protagonisme i ara el centre d'atenció era l'altre. Més tard, no a la tornada, potser al cap d'una setmana, recordaríem que en aquell moment la gent del bar, també animats, ens va mirar com volent dir esteu fent alguna cosa malament. Llavors no ens en vam adonar, o ens la bufava. Vam decidir que l'havíem d'entrevistar i en Roger va treure la càmera i el mexicà la seva, i el paio reia i la meitat esquerra de la seva cara se n'anava cap amunt, com rient, i jo també em moria de riure. Vaig aixecar-me a pixar i quan vaig tornar vaig veure que, a part del discurs inintel·ligible del noi, al bar només se sentia la pluja de fora. Tots ens miraven a nosaltres o a terra i les cares eren tortes, reconcentrades. La nostra taula era tot rialles i flaixos i entrevista de borratxos. Em va semblar que potser sí que estàvem fent alguna cosa malament i crec que en Roger, quan em va mirar, també se'n va adonar, i mentre el mexicà encara seguia fent fotos nosaltres vam donar per acabada l'entrevista.

El mexicà va començar a parlar amb el *tio raro*, jo encara estava dret, en Roger es va aixecar a pagar, en Jesús, el meu amic llarguerut que ens feia de comparsa i de xofer, va aprofitar per anar al lavabo i, veient que aquell parell estaven distrets amb la conversa i l'ambient del bar semblava més relaxat però no prou perquè ens hi quedéssim, vam decidir marxar. Els carrers eren relliscosos i nosaltres fèiem tentines i rèiem perquè els havíem deixat penjats sense dir-los ni ase ni bèstia. Intentàvem que les rialles esborressin el nostre rastre perquè sabíem massa bé que fugíem d'alguna cosa que havíem desencadenat amb inconsciència, d'alguna cosa que no es fa i que havíem fet i de la qual ara volíem desempallegar-nos sense fer-nos-en càrrec, com uns covards. La més soterrada de les intuïcions ens advertia claríssimament que actuant d'aquesta manera només aconseguiríem ajornar un perill i un mal que havíem despertat sense saber tractar-lo i que quan ens caigués al damunt, de sobte, multiplicat per mil com una plaga, ens agafaria a contrapeu i la patacada seria molt pitjor: el mal ja està fet i no permet prodigis. Ens va costar trobar el cotxe. Vam passar el camí de tornada cantant cançons de l'Elvis i fent gresca —en va—. Més tard cadascú, en la solitud religiosa del seu llit, va intentar

amb totes les seves forces oblidar el que havia passat aquella nit. Amnèsia a crits sense crit, com gats en zel dalt d'una tàpia tan alta que acaba a l'espai exterior, on no es propaga el so, esgarips al buit contra la lluna i el passat. L'endemà ens costava que la gent ens respongués, deien que no en sabien res, d'art contemporani, o que els feia vergonya, o que tenien pressa. Només una dona policia, la Sonay, molt amable, ens va explicar que ella en realitat volia ser criminòloga, a mi no em va això de la repressió, m'interessen molt els psicòpates i encara que no ho sembli abans era heavy. Havia nascut a Sort i li agradava molt *El desconsol* de Josep Llimona. «Giacometti em fa por», va dir mentre s'encenia un cigarro, i amb un somriure tímid va afegir: «En voleu?».